

კარი II ზოგადი ხასიათის დებულებები ომის გარკვეული შედეგებისგან მოსახლეობის დაცვის შესახებ

მუხლი 13

II კარის დებულებები უნდა გავრცელდეს კონფლიქტის მონაწილე სახელმწიფოების მთელ მოსახლეობაზე რასის, ეროვნების, რელიგიის ან პოლიტიკური შეხედულების საფუძველზე ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე და ხელი უნდა შეუწყოს ომით მიყენებული ტანჯვის შემსუბუქებას.

მუხლი 14

მშვიდობიან პერიოდში მაღალ ხელშემკვრელ მხარეებს და საომარი მოქმედებების დაწყების შემდგომ - კონფლიქტის მონაწილემხარეებს, შეუძლიათ თავის ტერიტორიაზე, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში ოკუპირებულ ტერიტორიაზეც, შექმნან სანიტარული და უსაფრთხოების ზონები და ადგილები, რომლებიც იმგვარად უნდა იყოს მოწყობილი, რომ საომარი მოქმედებებისაგან დაიცვას დაჭრილები, ავადმყოფი და ასაკოვანი პირები, თხუთმეტ წლამდე ასაკის ბავშვები, ფეხმძიმე ქალები და შვიდ წლამდე ასაკის ბავშვთა დედები.

საომარი მოქმედებების დაწყებისა და მიმდინარეობისას დაინტერესებულ მხარეებს შეუძლიათ დადონ შეთანხმებები მათ მიერ შექმნილი ზონებისა და ადგილების ურთიერთცნობის შესახებ. ამ მიზნით, მათ შეუძლიათ ისარგებლონ წინამდებარე კონვენციაზე თანდართული შეთანხმების პროექტში მითითებული დებულებებით, იმ ცვლილებებით, რომელთა შეტანასაც აუცილებლად ჩათვლიან.

მფარველი სახელმწიფოები და წითელი ჯვრის საერთაშორისო კომიტეტი მოწვეული იქნებიან კეთილი სამსახურის გასაწევად ასეთი სანიტარული და უსაფრთხოების ზონებისა და ადგილების შექმნისა და ცნობის გასაადვილებლად.

მუხლი 15

კონფლიქტის მონაწილე ყოველ მხარეს უშუალოდ ან ნეიტრალური სახელმწიფოს ან ჰუმანიტარული ორგანიზაციის მეშვეობით, შეუძლია მიმართოს მოწინააღმდეგე მხარეს წინადადებით, რათა საომარი მოქმედებების რაიონებში შეიქმნას ნეიტრალური ზონები, საომარ მოქმედებებთან დაკავშირებულ საფრთხეთაგან შემდეგი პირების განურჩევლად დასაცავად:

(ა) დაჭრილი და ავადმყოფი კომბატანტები და არაკომბატანტები;

(ბ) სამოქალაქო მოსახლეობა, რომელიც არ მონაწილეობს საომარ მოქმედებებში და ამ ზონებში ყოფნის დროს სამხედრო სახის სამუშაოს არ ასრულებს.

როგორც კი კონფლიქტის მონაწილე მხარეები შეთანხმდებიან ნეიტრალური ზონის ადგილსამყოფლის, ხელმძღვანელობის, მომარაგებისა და ზედამხედველობის შესახებ, კონფლიქტის მონაწილე მხარეთა წარმომადგენლები შეადგენენ და ხელს მოაწერენ

წერილობით ხელშეკრულებას. აღნიშნული შეთანხმებით დადგინდება ზონის ნეიტრალურობის დასაწყისი და ხანგრძლივობა.

მუხლი 16

დაჭრილები და ავადმყოფები, ისევე როგორც ინვალიდები და ფეხმძიმე ქალები განსაკუთრებული დაცვითა და მფარველობით ისარგებლებენ.

რამდენადაც ეს საომარი მოქმედებებიდან გამომდინარე იქნება შესაძლებელი, კონფლიქტის მონაწილე თითოეული მხარე ხელს შეუწყობს დაჭრილთა და გარდაცვლილთა მოძიებას, დახმარებას გაუწევს ხომალდის დაღუპვაში მოყოლილ პირებს და იმ პირებს, რომელთაც სერიოზული საფრთხე ემუქრებათ და დაიცავს მათ გამარცვლისა და უდიერად მოპყრობისგან.

მუხლი 17

კონფლიქტის მონაწილე მხარეები შეეცდებიან დადონ ადგილობრივი შეთანხმებები ალყაშემორტყმული ან გარემოცული ადგილებიდან დაჭრილების, ავადმყოფების, ინვალიდების, მოხუცების, ბავშვებისა და მშობიარეების ევაკუაციისა და ამ ადგილებში ყველა აღმსარებლობის სასულიერო პირის, სამედიცინო პერსონალისა და სანიტარიული აღჭურვილობის გადაადგილების შესახებ.

მუხლი 18

დაუშვებელია დაჭრილების, ავადმყოფების, ინვალიდებისა და მშობიარეების დასახმარებლად ორგანიზებულ სამოქალაქო საავადმყოფოებზე ნებისმიერ გარემოებებში თავდასხმის განხორციელება. კონფლიქტის მონაწილე მხარეებისაგან ისინი ყოველთვის პატივისცემითა და დაცვით უნდა სარგებლობდნენ.

კონფლიქტის მონაწილე სახელმწიფოები ყველა სამოქალაქო საავადმყოფოს უზრუნველყოფენ მოწმობით, რომელშიც აღნიშნული იქნება, რომ ეს სამოქალაქო საავადმყოფოები და მათ მიერ დაკავებული შენობები ისეთი მიზნებისათვის არ გამოიყენება, რომელთა გამოც მათ მე-19 მუხლის თანახმად შეიძლება განსაზღვრულ დაცვაზე უარი ეთქვას.

სამოქალაქო საავადმყოფოები სახელმწიფოთა შესაბამისი ნებართვის საფუძველზე აღინიშნება მოქმედ ჯარში დაჭრილთა და ავადმყოფთა მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ ჟენევის 1949 წლის 12 აგვისტოს კონვენციის 38-ე მუხლში მითითებული ემბლემით.

კონფლიქტის მონაწილე მხარეები, რამდენადაც ეს საომარი მოქმედებებიდან გამომდინარე იქნება შესაძლებელი, მიიღებენ ყველა აუცილებელ ზომას, რათა ყოველგვარი აგრესიის თავიდან ასაცილებლად მოწინააღმდეგის სახმელეთო, საჰაერო და საზღვაო ძალები სამოქალაქო საავადმყოფოების აღმნიშვნელ განმასხვავებელ ნიშნებს მკაფიოდ ხედავდნენ.

იმ საშიშროების გათვალისწინებით, რომელიც შეიძლება დაემუქროს სამხედრო ობიექტებთან ახლომდებარე საავადმყოფოებს, რეკომენდებულია მათი ამ ობიექტებისგან რაც შეიძლება მოშორებულ ადგილებში განლაგება.

მუხლი 19

დაცვა, რომლითაც სარგებლობენ სამოქალაქო საავადმყოფოები, მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება შეწყდეს, თუ მათ ჰუმანიტარული ვალდებულებების შესრულების გარდა იყენებენ მოწინააღმდეგის წინააღმდეგ მიმართული მოქმედებების განსახორციელებლად. თუმცა, დაცვა წყდება მხოლოდ შესაბამისი გაფრთხილების შემდეგ, რომელიც ყველა საჭირო შემთხვევაში აწესებს გონივრულ ვადას და სრულდება მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ამგვარმა გაფრთხილებამ შედეგი არ გამოიღო.

მოწინააღმდეგის წინააღმდეგ მიმართულ მოქმედებად არ ჩაითვლება ამ საავადმყოფოებში დაჭრილი ან ავადმყოფი სამხედრო მოსამსახურეების მკურნალობა ან მათთვის ჩამორთმეული იმ პირადი იარაღისა და საბრძოლო მასალების შენახვა, რომელიც სათანადო ორგანოებს ჯერ არ ჩაბარებია.

მუხლი 20

დაცვითა და მფარველობით ისარგებლებენ პირები, რომლებიც სისტემატურად და მხოლოდ და მხოლოდ სამოქალაქო საავადმყოფოების მომსახურებით და ადმინისტრაციით არიან დაკავებული, იმ პერსონალის ჩათვლით, რომელიც ახორციელებს დაჭრილი და ავადმყოფი სამოქალაქო პირების ან ინვალიდებისა და შშობიარეების მოძიებას, შეგროვებას, ტრანსპორტირებასა და მკურნალობას.

ოკუპირებულ ტერიტორიაზე და საომარი მოქმედებების ზონებში ზემოაღნიშნული პერსონალის გამორჩევა ხდება პირადობის მოწმობით, რომელშიც მითითებულია მფლობელის სტატუსი, ჩაკრულია ფოტოსურათი და დასმულია პასუხისმგებელ ხელისუფალთა რელიეფური ბეჭედი. სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულების დროს პერსონალი მარცხენა ხელზე ბეჭედდარტყმულ, ნესტის გამძლე სამკლავურს ატარებს, რომელსაც სახელმწიფო გასცემს და რომელზეც აღიბეჭდება მოქმედ ჯარში დაჭრილთა და ავადმყოფთა მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ ჟენევის 1949 წლის 12 აგვისტოს კონვენციის 38-ე მუხლში მითითებული ემბლემა.

სხვა პერსონალს, რომელიც ემსახურება სამოქალაქო საავადმყოფოებს და მათ ადმინისტრირებას აწარმოებს, პატივს სცემენ და იცავენ; მას უფლება აქვს ზემოაღნიშნული და ამ მუხლის დებულებების შესაბამისი სამკლავური იმ დრომდე ატაროს, ვიდრე მას ამგვარი მოვალეობების შესასრულებლად იყენებენ. მათ პირადობის მოწმობაში უნდა აღინიშნოს, თუ რა მოვალეობებს ასრულებენ ისინი.

ყველა სამოქალაქო საავადმყოფოს ადმინისტრაცია ვალდებულია, შესაბამისი ეროვნული ან საოკუპაციო ხელისუფლებისათვის წარსადგენად მზად ჰქონდეს მოცემულ მომენტში საავადმყოფოში მომუშავე ასეთი პერსონალის სია.

მუხლი 21

დაჭრილი და ავადმყოფი სამოქალაქო პირების, ინვალიდებისა და მშობიარეთა ტრანსპორტირება, რომელიც განხორციელდება ხმელეთზე სატრანსპორტო კოლონებით და სანიტარიული მატარებლებით ან ზღვაზე ამგვარი ტრანსპორტირებისათვის განკუთვნილი ხომალდებით, ისეთივე დაცვითა და პატივისცემით უნდა სარგებლობდეს, როგორც

ეს მე-18 მუხლში მითითებული საავადმყოფოებისთვისაა გათვალისწინებული. სატრანსპორტო საშუალებები, სახელმწიფოთა თანხმობის საფუძველზე უნდა აღინიშნოს მოქმედ ჯარში დაჭრილთა და ავადმყოფთა მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ ჟენევის 1949 წლის 12 აგვისტოს კონვენციის 38-ე მუხლში მითითებული განმასხვავებელი ემბლემით.

მუხლი 22

აკრძალულია თავდასხმა საჰაერო ხომალდებზე, რომლებიც მხოლოდ დაჭრილი და ავადმყოფი სამოქალაქო პირების, ინვალიდების, მშობიარეთა ან სამედიცინო პერსონალის გადასაცვანად და სანიტარიული აღჭურვილობის გადასაზიდად გამოიყენება. ისინი პატივისცემით უნდა სარგებლობდნენ მხოლოდ იმ პირობით, რომ კონფლიქტის მონაწილე ყველა მხარეს შორის შეთანხმებულ სპეციალურად განსაზღვრულ სიმაღლეზე, დროსა და მარშრუტით იფრენენ.

ისინი შეიძლება აღინიშნოს მოქმედ ჯარში დაჭრილთა და ავადმყოფთა მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ ჟენევის 1949 წლის 12 აგვისტოს კონვენციის 38-ე მუხლით გათვალისწინებული განმასხვავებელი ემბლემით.

თუ სხვაგვარად არ არის შეთანხმებული, მოწინააღმდეგის ან მის მიერ ოკუპირებულ ტერიტორიაზე ფრენა აკრძალულია.

ამგვარი საჰაერო ხომალდები უნდა დაემორჩილონ დაშვების ნებისმიერ მოთხოვნას. მოთხოვნის საფუძველზე დაშვების შემთხვევაში, შესაძლო შემოწმების შემდეგ, საჰაერო ხომალდი ფრენის გაგრძელებას შეძლებს თავისი მგზავრებითურთ.

მუხლი 23

ყოველი მაღალი ხელშემკვრელი მხარე თავისუფლად გაატარებს სამედიცინო და სანიტარიული საშუალებების ან რელიგიური მსახურებისათვის აუცილებელი საგნების შემცველ ყველა გზავნილს, რომელიც მხოლოდ სხვა მაღალი ხელშემკვრელი მხარის სამოქალაქო მოსახლეობისთვისაა განკუთვნილი, თუნდაც ეს მხარე მისი მოწინააღმდეგე იყოს. ასევე თავისუფლად უნდა გატარდეს საკვები პროდუქტების, ტანსაცმლისა და მატონიზებელი საშუალებების შემცველი ყველა ამანათი, რომელიც თხუთმეტ წლამდე ასაკის ბავშვების, ორსული ქალებისა და მშობიარეებისთვისაა განკუთვნილი.

ხელშემკვრელი მხარის ვალდებულება - თავისუფლად გაატაროს წინაპარაგრაფში მითითებული ყველაგზავნილი - დამოკიდებულია იმაზე, დარწმუნდა თუ არა მოცემული სახელმწიფო, რომ არ არსებობს სერიოზული საფუძველი ივარაუდოს შემდეგი:

- (ა) გზავნილები შეიძლება დანიშნულების ადგილას არ მოხვდეს;
- (ბ) კონტროლი შეიძლება იყოს არაეფექტური;

(გ) გზავნილის გატარებამ შეიძლება გარკვეულწილად ხელი შეუწყოს მოწინააღმდეგე მხარის სამხედრო ძალის ან ეკონომიკის აღმავლობას, თუ გზავნილის შემადგენელი საგნები ცვლიან საქონელს, რომელიც, სხვა შემთხვევაში ამ სახელმწიფოს უნდა ეწარმოებინა, ან თუ იგი ამ საქონლის წარმოებისათვის საჭირო ნედლეულს, საგნებსა და სამუშაო ძალას გამოათავისუფლებს.

პირველ პარაგრაფში მითითებულმა სახელმწიფომ, რომელიც თანახმაა გზავნილების გატარებაზე, დათანხმების პირობად შეიძლება გზავნილების მოსარგებლეთა შორის განაწილებისას მფარველი სახელმწიფოს მიერ ადგილზე კონტროლის განხორციელება მოითხოვოს.

ასეთი გზავნილების გადაგზავნა რაც შეიძლება სწრაფად უნდა განხორციელდეს და მათი თავისუფლად გატარებისათვის თანხმობის მიმცემ სახელმწიფოს უფლება აქვს დააწესოს გადაგზავნისათვის საჭირო ტექნიკური პირობები.

მუხლი 24

კონფლიქტის მონაწილე მხარეები აუცილებელ ზომებს მიიღებენ, რათა თხუთმეტ წლამდე ასაკის დაობლებული ან ომის შედეგად ოჯახს დაცლებული ბავშვები საკუთარი თავის ანაზრად არ დარჩნენ და ხელი შეეწყონ მათზე ზრუნვას და მათ რელიგიასა და აღზრდასთან დაკავშირებული მოვალეობების შესრულებას. მათი აღზრდა, შესაძლებლობის ფარგლებში უნდა დაეკისროთ მსგავსი კულტურული ტრადიციის ადამიანებს.

მფარველი სახელმწიფოს არსებობის შემთხვევაში მისი თანხმობით და იმის გარანტიით, რომ პირველ პარაგრაფში მითითებული პრინციპები სათანადოდ შესრულდება კონფლიქტის მონაწილე მხარეები ხელს შეუწყობენ კონფლიქტის მსვლელობის პერიოდში აღნიშნული ბავშვების ნეიტრალურ ქვეყანაში განთავსებას.

გარდა ამისა, ამოსაცნობი მედალიონით ან ნებისმიერი სხვა საშუალების გამოყენებით, ისინი შეეცდებიან დაადგინონ თორმეტ წლამდე ასაკის ყველა ბავშვის ვინაობა.

მუხლი 25

ყოველ პირს, რომელიც იმყოფება კონფლიქტის მონაწილე მხარის ან მის მიერ ოკუპირებულ ტერიტორიაზე, შეუძლია პირადი შეტყობინება გაუგზავნოს ოჯახის წევრებს და მათგანაც მიიღოს ცნობები მიუხედავად მათი ადგილსამყოფელისა. ეს კორესპონდენცია სწრაფად უნდა გადაიგზავნოს და შეძლებისდაგვარად არ უნდა დაყოვნდეს.

თუ შექმნილი გარემოებების გამო გართულებული ან შეუძლებელია ფოსტით მიმოწერა, კონფლიქტის მონაწილე დაინტერესებული მხარეები მიმართავენ ნეიტრალურ შუამავალს, მაგალითად 140-ე მუხლში მითითებულ ცენტრალურ სააგენტოს, წითელი ჯვრის (წითელი ნახევარმთვარის, წითელი ლომისა და მზის) ეროვნულ საზოგადოებებს, რათა მასთან ერთად განსაზღვრონ თუ როგორ უნდა უზრუნველყონ მათი მოვალეობების უკეთესად შესრულება.

თუ კონფლიქტის მონაწილე მხარეები ოჯახური მიმოწერის შეზღუდვას აუცილებლად ჩათვლიან, ეს შეზღუდვები უნდა შემოიფარგლოს სტანდარტული ბლანკების შემოღებით, რომლებზეც თავსდება ოცდახუთი სიტყვა. თვეში გასაგზავნი ბლანკების რაოდენობა შეიძლება ერთამდე შეიზღუდოს.

მუხლი 26

კონფლიქტის მონაწილე ყოველი მხარე ხელს შეუწყობს ომის შედეგად განცალკევებული ოჯახის წევრთა ძებნას და შესაძლებლობის შემთხვევაში - მათ შეხვედრას. კერძოდ, იგი ხელს შეუწყობს ამ საქმით დაკავებული ორგანიზაციების მუშაობას იმ შემთხვევაში, თუ ეს ორგანიზაციები სახელმწიფოსათვის მისაღებია და ემორჩილებიან მის მიერ დადგენილ უსაფრთხოების წესებს.